
ENKELE REFLECTIES EN PRAKTISCHE INFORMATIE N.A.V. HET VERDWIJNEN VAN DE GEDRUKTE FOLIA

Vanaf 1 januari 2017 verdwijnt de gedrukte versie van de Folia Pharmacotherapeutica om ecologische, maar vooral om besparingsredenen. De Folia blijven vanzelfsprekend bestaan, en blijven beschikbaar op onze website (www.bcfi.be). De praktische aspecten van deze verandering, o.a. hoe zorgen dat u op de hoogte gebracht wordt van het verschijnen op onze website van een nummer van de Folia (en van andere publicaties van het BCFI), worden hieronder gegeven.

De Folia worden, zoals het Repertorium en de Transparantiefiches, uitgegeven door het Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI). Het BCFI werd in 1970 door de overheid erkend om in alle onafhankelijkheid “medisch-farmaceutische voorlichting omtrent de geneesmiddelen” te bezorgen aan artsen, apothekers en tandartsen, en wordt daarvoor door de overheid gesubsidieerd. Het editoriaal bij het eerste nummer van de Folia in juli 1974 begint met *“Een rationele therapie moet steeds gericht zijn op het gebruik van deze middelen die het meest aangepast zijn voor een bepaalde ziekte”*. Het bevorderen van het rationele gebruik van geneesmiddelen was dus toen, en is nu nog, de missie van het BCFI. Enkele kanttekeningen bij meer dan 40 jaar Folia op papier.

Het veranderde landschap. Vooral is er natuurlijk de introductie in de jaren ‘80 van de notie *“Evidence Based Medicine”*, d.w.z. de integratie van individuele klinische expertise met de best beschikbare externe evidentie, rekening houdend met de waarden en verwachtingen van de patiënt. In de Folia vindt men in de loop van de jaren de evo-

lutie van de ideeën daaromtrent terug: meer dan vroeger worden details gegeven over de onderzoeksgegevens waarop een bewering is gebaseerd, over de sterkte van de evidentie, over het onderscheid tussen evidentie-gebaseerde en opinie-gebaseerde uitspraken, over het betrekken van de patiënt bij beslissingen.

Voor wie zijn de Folia bestemd? De Folia op papier werden bezorgd aan de Belgische artsen en apothekers; voor tandartsen werd sinds enkele jaren een “Folia Pharmacotherapeutica Tandartsen-editie” verspreid. Het doelpubliek van de Folia is dus heterogeen: zowel huisartsen als arts-specialisten, apothekers in ziekenhuizen en in de officina. Dikwijls worden de Folia ook geraadpleegd door verpleegkundigen, apothekersassistenten, studenten en patiënten.

Waarover berichten we? Het BCFI is er zich van bewust dat de wensen en vereisten van de verschillende zorgverstrekkers zeer sterk uiteenlopen. Nadruk wordt gelegd op het nut van de informatie voor de eerste lijn (de huisarts en de officina-apotheker), maar ook bijvoorbeeld voor de specialist die buiten zijn specifieke expertise geneesmiddelen voorschrijft. Er wordt getracht de teksten vooral te richten op de problemen waarvoor zorgverstrekkers in de praktijk staan: wat met MIJN patiënt? Daarbij kan men zich niet beperken tot problemen waarvoor een goede onderbouwing bestaat. Voor nogal wat praktische problemen is er inderdaad onvoldoende of geen evidentie van voldoende kwaliteit, maar toch dient ook voor deze problemen dikwijls een me-

dicamenteuze oplossing gezocht te worden. Daarbij komt nog dat, als er dan toch sterke evidentie bestaat, bijvoorbeeld uit gerandomiseerde studies, deze dikwijls verkregen is in strikt gecontroleerde omstandigheden, meestal bij een zeer geselecteerde en nauwkeurig opgevolgde populatie die sterk kan verschillen van de patiënt zoals hij zich bij de arts of apotheker aanbiedt.

Welk advies geeft het BCFI? In verband met de medicamenteuze aanpak van vele problemen bestaan dikwijls diverse, soms tegenstrijdige opinies. Studies van goede kwaliteit, als ze al bestaan, spreken elkaar soms tegen, en systematische reviews en meta-analyses gebaseerd op dezelfde studies, komen soms tot uiteenlopende conclusies. Ook de commentaren van de geraadpleegde experts en de aanbevelingen van gerenommeerde instanties kunnen tegenstrijdig zijn. Het BCFI tracht een standpunt in te nemen, en het ingenomen standpunt zo transparant mogelijk te mo-

tiveren. Dat de positie van het BCFI regelmatig verschilt van deze die anderen (om promotionele of andere redenen) innemen, is onvermijdelijk maar de lezer moet wel weten wat de motivatie is van het BCFI om een bepaalde uitspraak te doen.

Elke verandering vergt aanpassing. Sommigen zullen zeker de “Folia op papier” missen; er zal wel een printversie (PDF) ter beschikking staan. Een voordeel van de elektronische versie ten opzichte van de gedrukte versie is dat informatie in een korte of meer uitgebreide vorm kan getoond worden, wat inspeelt op de interesse en voorkeur van de gebruiker. Een elektronische versie laat ook toe directe links te geven naar andere publicaties van het BCFI en naar talrijke andere bronnen. Het Geneesmiddelenrepertorium zal wel op papier beschikbaar blijven. Reacties in verband met deze verandering, maar ook in verband met de inhoud van de BCFI-publicaties, zijn altijd welkom, per post of elektronisch.

Praktisch

Het decembernummer 2016 is het laatste nummer van de *Folia Pharmacotherapeutica* dat het BCFI in een gedrukte vorm verspreidt. De Folia blijven als maandelijks tijdschrift online bestaan en zijn vrij te raadplegen via onze website [bcfi.be](http://www.bcfi.be).

Men kan zich abonneren op de elektronische versie van de Folia via deze link: <http://www.bcfi.be/nl/fe>. Via een maandelijks e-mail worden de abonnees op de hoogte gebracht van de inhoud van de Folia.

Voor wie een voorkeur heeft voor gedrukte teksten, is voorzien dat de volledige nummers en elk afzonderlijk artikel van de Folia als pdf-bestand eenvoudig kunnen worden afgedrukt. De artikels van de Nederlandstalige Folia zullen in het *Tijdschrift voor Geneeskunde* (website www.tvg.be) opgenomen worden en via een abonnement op dat tijdschrift kan zo toch nog een papieren versie van de Folia bekomen worden.